

Henk Jan Meijer: “De komst van de Hanzelijn in 2012 verbeeldt de verbinding in de Netwerkstad op een heel fysieke manier”

Voorwoord

Zwolle Kampen Netwerkstad is sinds 2001 bezig met het behartigen van de belangen van de beide steden en inmiddels ook van de wijde regio. In die tijd is de wereld veranderd. Het gaat niet meer over het wegzetten van overvloed, maar over de verdeling van schaarste. Tegen die achtergrond praten de Zwolse burgemeester Henk Jan Meijer en Harry Timmerman, secretaris van de provincie, over ZKN en hun betrokkenheid daarbij vanuit de regiegroep.

Harry Timmerman

In 2012 is veel over investeringen gesproken binnen de regiegroep. 'We hebben prioriteit gegeven aan het project Spoorzone in de programmaliijn Sterke steden', zegt Meijer. 'Ook over het nationaal gebied IJsseldelta in Kampen, de verkenning van de wateropgave, zijn belangrijke beslissingen genomen. Zelf heb ik altijd de Kamperliijn als icoon van ZKN gezien. Dat wordt dus geen lightrail. Wat het wel wordt, daar moeten we ons op heroriënteren.' Timmerman: 'We hebben elkaar gevonden in het creëren van gemeenschappelijke ambities. Daar waren we succesvol in. Nu is de kunst elkaar vast te houden in het afslanken. Het komt aan op het aanbrengen van scherpheid. Wat gaan we vasthouden nu het minder wordt? Dat is de opgave voor de komende tijd.'

In 2012 kwam de discussie op over ZKN en de Regio Zwolle. 'Daar zijn we redelijk adequaat uitgekomen', vindt Timmerman. 'Er zijn meer werelden dan ZKN, de wereld stopt niet bij onze grenzen.' Meijer: 'We hebben, zonder irritaties naar elkaar, uitgesproken wat Zwolle Kampen doet en wat de regio doet.' Timmerman: 'Je loopt wel eens tegen onderlinge lastigheden aan, we hebben ons voortdurend te verhouden tot nieuwe werkelijkheden. Er dienen zich een paar ingewikkelde kwesties aan. Voor mij is wel de vraag, vooral in deze tijd nu partners allemaal sterk moeten bezuinigen, hoe sterk het verband is. Kunnen we in essentie de verbinding met elkaar houden? Blijven we in balans of ontstaat er toch onderlinge argwaan hier of daar?'

De komst van de Hanzeliijn in 2012 verbeeldt de verbinding in de Netwerkstad op een heel fysieke manier. 'De Havenvisie, waarbij we Meppel hebben betrokken, verbindt ook de regio. Grenzen zijn niet dogmatisch', zegt Meijer. 'Daar komt bij dat we, nu de samenwerking binnen ZKN er is, elkaar ook kunnen

vinden op andere terreinen. Denk aan het Shared Service Centrum. Dat was niet tot stand gekomen als we binnen de Netwerkstad niet al goed samenwerkten. Bestuurders én ambtenaren treffen elkaar vaker, je leert elkaar kennen, er is minder wantrouwen. Dat helpt mee om zaken te realiseren en te zoeken naar voordelen. Kunnen we op delen misschien nog verdergaander samenwerken?' Timmerman: 'Met het vertrek van de Zwolse gemeentesecretaris Oenze Dijkstra in 2013 ontstaat er wat dat betreft een nieuwe dynamiek. Dat is spannend. Een punt van aandacht blijft wat mij betreft de betrokkenheid van raden en staten, die moeten we er wel bij zien te houden.' Meijer: 'Bij concrete onderwerpen lukt dat het beste.'

Zorg en cultuur zijn thema's waarop de samenwerking niet vanzelf verloopt binnen ZKN. 'We concentreren ons meer op kerntaken', zegt Meijer, 'de veranderende omgeving zorgt voor discussie in en over het sociale domein. Je ziet overal schaalvergroting om kosten te drukken. Dat zou bij cultuur ook wel kunnen.'

Meijer en Timmerman zien de toekomst van samenwerken in de netwerkstad met vertrouwen tegemoet. 'Maar of ZKN over tien jaar nog in deze vorm bestaat, weet ik niet', zegt Meijer. 'Verder ontwikkelen blijft nodig.' Timmerman: 'Het bestaan van ZKN is ook geen doel op zich. Sterker nog: als we over tien jaar in hetzelfde verband nog steeds zo actief zijn, dan zijn er waarschijnlijk dingen niet goed gegaan. Omdat de wereld verandert en omdat we ons ontwikkelen in een richting waarin sprake is van multischaligheid.'

Spoorzone Zwolle

Sterke steden

Verbinden, bruggen bouwen en netwerken

De programmalijn Sterke steden werkte in 2012 hard aan het vaststellen van het werkprogramma. Maar ook het besluit van de provincie om het topproject Spoorzone te faciliteren met een financiële bijdrage is vermeldenswaardig. 'Als we het hebben over de hoogtepunten van Sterke steden, dan zijn dit ze', zegt wethouder van Kampen en trekker van de programmalijn Gerrit Jan Veldhoen.

Gerrit Jan Veldhoen

Maar de weg ernaartoe is ook het vermelden waard. Programmaleider Kees Brugman: 'Tijdens de interactieve Nooterhofsessies hebben we de vier O's verbonden: overheid, onderzoek, onderwijs en ondernemers. We hebben gezamenlijk de richting vastgesteld voor de programmalijn.' 'Als ZKN leveren wij vooral strategische denkkracht', zegt Veldhoen, 'de andere partners dragen op hun manier een eigen steentje bij. Bij sommige initiatieven speelt de overheid helemaal geen rol. Met de culinaire kwaliteit van Zwolle of Kampen kunnen ondernemers zelf wel aan de slag, daar hebben ze de overheid niet voor nodig.' 'Wel kijken we of er verbinding tot stand komt', zegt Brugman. 'Want Jonnie Boer is belangrijk, maar dankzij de regio kan hij zijn grote kwaliteit leveren. En dankzij de samenwerking met partners is zijn topklas bij Deltion ontstaan.' Verbinden, bruggen bouwen en netwerken, dat is de toegevoegde waarde die ZKN levert, vinden Veldhoen en Brugman, daar vloeit nieuwe energie uit voort.

Kees Brugman

Kansen verzilveren

In het werkprogramma van Sterke steden zijn zeventien projecten benoemd op het gebied van het vestigingsklimaat, bereikbaarheid en economie. 'Daarmee stralen we een grote ambitie uit', zegt Veldhoen. 'We hebben er zes zogenaamde 'vliegwielprojecten' uitgehaald waarop we focussen in 2013.' Brugman: 'Zoals hét project Spoorzone, een complex proces waarin het aankomt op het verbinden van partijen en waarin we de netwerkstad in samenhang kunnen positioneren. We hebben helder voor ogen wat de belangrijkste en meest uitdagende opgaven zijn. Ook de twee binnensteden verdienen aandacht als je kijkt naar de kwaliteit die beide steden te bieden hebben. Daar zijn veel kansen te verzilveren.'

De verbinding tussen beide steden is zo'n kans. Veldhoen: 'De Kamperlijn moet er komen om Stadshagen te verbinden. Kop Spoorlanden in Kampen heeft een impuls nodig om het vertrekpunt te worden naar de prachtige binnenstad van Kampen.' Als stip op de horizon lonken de Hanzedagen in 2017. 'Dan moet Kampen er spic en span bijliggen. Als vertrekpunt voor een nog mooiere toekomst.'

Meer wordt minder

Om de ambitie van ZKN te realiseren, mag meer tempo gemaakt worden, vindt Veldhoen. 'Ook de noodzakelijke focus op de binnensteden is nog niet aangebracht', constateert Brugman.

'We hebben de koers wel neergezet en de organisaties werken hard. Maar nu moeten we stappen zetten in de programmalijn. Welke energie brengen we teweeg? Daarin is scherpheid nodig.' De crisis zorgt daarin voor een eigen dynamiek. Veldhoen: 'In het huidige klimaat willen we meer, maar het wordt minder. De minister haalt middelen weg voor bereikbaarheidsprojecten waaraan we al tien jaar hard hebben gewerkt. Dat is teleurstellend. De bezuinigingen op infrastructuur raken ZKN ook.' Brugman: 'Mooi is wel dat staatssecretaris Atsma op zijn laatste werkdag nog net een besluit heeft genomen over IJsseldelta Zuid, het Reevediep, waardoor dat project precies die stap verder kon komen die nodig was. Daarin hebben we echt verbindingen tot stand gebracht.' Veldhoen: 'De regio heeft zich enorm krachtig gemobiliseerd zodat dat besluit toch nog genomen kon worden. Het was een voorrecht om daar een bijdrage aan te kunnen leveren.'

Water

In 2013 hoopt de programmalijn Sterke steden met nieuwe initiatieven te komen om datgene te ondersteunen wat al in gang is gezet. 'Naast datgene wat al genoemd is, staat ook waterveiligheid op de agenda', zegt Veldhoen. 'De kracht van het water kan veel brengen. Soms bedreigingen, vaak kansen. In de proeftuin Water gebeuren allerlei innovatieve dingen op het gebied van recreatie en toerisme en op het gebied van transport en watergebonden bedrijvigheid. Dat moeten we uitnutten.'

Polymer Science Park

Economische ontwikkeling

Over verbinden en loslaten

De programmalijn Economische ontwikkeling wil de regio-economie ontwikkelen en versterken. Zwolle, Kampen en omliggende gemeenten zien elkaar steeds minder als concurrenten en meer als samenwerkende partners die de economie willen stimuleren. Ondernemers nemen daarin het voortouw, maar de overheid verbindt. En laat vooral ook los.

Het inrichten van de economische agenda voor de toekomst van de regio Zwolle, is een belangrijk resultaat dat in 2012 voortkwam uit de programmalijn Economische ontwikkeling. 'Inmiddels zitten we met zeventien gemeenten uit de regio en de provincie Overijssel om tafel om hierover te praten', vertelt René de Heer, wethouder in Zwolle en voorzitter van de programmalijn. 'Alle wethouders economische zaken spreken gericht en concreet over één agenda, ongeacht de diverse belangen en schalen. De ambitie van ZKN en van de regio Zwolle is dezelfde: bijdragen aan de totstandkoming van een topregio en één loket voor vernieuwend ondernemerschap: Kennispoort. Drie clusters vallen in die agenda vooral op: het Polymer Science Park, Health & Care en de logistieke visie. Allemaal highlights van 2012.'

Ondernemers

De snelheid waarmee het Polymer Science Park gerealiseerd is, van idee tot concreet resultaat, is daarin wat De Heer betreft het absolute hoogtepunt. 'Anderhalf jaar geleden was het niet meer dan een plaatje op papier van een ondernemer met een idee. Inmiddels is het een echte campus waar innovatieve dingen gebeuren. Voor mij geeft dat aan dat het rendeert als ondernemers in Zwolle Kampen Netwerkstad investeren in de juiste uitgangspunten. Dat is een belangrijke les voor bestuurders: ondernemers bepalen de agenda. Als Ed Kooijman er niet achter had gezeten met een verdienmodel, dan was dit nooit gerealiseerd.' Programmaleider Cees Dijkhuizen: 'De ondernemers moeten het doen, maar de overheid trekt gezamenlijk op en verbindt. Bij het Polymer Science Park is ook sprake van belangen en intenties die samenvallen. De geesten waren rijp, daar hadden we met ZKN al aan gebouwd, de provincie Overijssel wilde investeren, bij Windesheim is een lector kunststoftechnologie. Dat kwam allemaal mooi bij elkaar. We hanteren dezelfde agenda en iedereen draagt daaraan z'n steentje bij.'

Loslaten

De rol van de programmalijn bij het tot stand brengen van resultaten voor de netwerkstad en de regio, zit 'm niet in de eerste plaats in het verstrekken van subsidies, vindt De Heer. 'Het gaat om het verbinden, om het bieden van een heel goed ambtelijk netwerk', zegt hij. 'En loslaten is misschien wel het belangrijkste dat wij in de programmalijn kunnen doen.'

René de Heer

Cees Dijkhuizen

Dijkhuizen: 'We zien dat partijen de bal willen spelen, maar het helpt als de overheid investeert in bijvoorbeeld haalbaarheidsonderzoeken. Dat we kansen in beeld brengen en het vervolgens aan de ondernemers overlaten terwijl de overheid zich terugtrekt. Wel is het goed om te monitoren, om te kijken wat er ontstaat.' De Heer: 'We werken met geld van de burgers, dus raden en staten willen de resultaten in de gaten houden.'

Bereikbaarheid

De aantakking van Zwolle en Kampen op de Hanzelijn heeft economisch grote waarde, zegt De Heer. 'Onze uitgangspunten zijn ijzersterk. Als de economie aantrekt, hebben wij een streepje voor. Dat moeten we behouden, daarom zetten we in op bereikbaarheid.' Van kennis bijvoorbeeld, door 'kennis-valorisatie': het laten renderen van kennis die de ROC's, Windesheim en de Universiteit Twente ontwikkelen tot nut van bedrijven. En ook het beschikbaar stellen van breedband draagt bij aan het thema bereikbaarheid.

Op het fysieke bereikbaarheidsvlak gaat veel aandacht in 2013 uit naar de havens. De Heer: 'Zwolle Kampen Netwerkstad heeft een knooppuntfunctie. Samen met Meppel kijken we wat we gaan doen met de drie havens. Een samenvoeging daarvan tot één havenbedrijf is interessant om een goede gesprekspartner te zijn en kritische massa te krijgen.' Dijkhuizen: 'Dit is een onderwerp waarbij we als overheid juist niet loslaten, we zitten er bovenop. Daar mogen ondernemers ons op aanspreken.'

Opening van de Hanzelijn in Kampen door Koningin Beatrix

Opening N307

De (binnen)vaart erin

Bereikbaarheid en Mobiliteit

Goede resultaten en de (binnen)vaart erin!

De programmalijn **Bereikbaarheid en Mobiliteit** kende in 2012 verschillende hoogtepunten. De opening van de **Hanzelijn** heeft veel nationale aandacht gehad. 'Dat was ook terecht', zegt gedeputeerde **Gerrit Jan Kok**, trekker van de programmalijn **Bereikbaarheid en Mobiliteit**. 'De Hanzelijn legt verbindingen tussen Zwolle en Kampen, de regio en het westen. Ook heeft de lijn Zwolle nog eens op de kaart gezet als stad en als knooppunt van openbaar vervoer.'

Gerrit Jan Kok

De opening van de Ceintuurbaan in Zwolle was eveneens een hoogtepunt, zegt Kok. 'Voor Zwolle heeft de Ceintuurbaan oplossend vermogen. Daarnaast legt de Ceintuurbaan de verbinding tussen de A28 en de N35 en brengt verbinding tot stand tussen de netwerksteden Zwolle-Kampen en Twente.' Aan deze projecten is lang gewerkt en de werkzaamheden veroorzaakten overlast voor inwoners en ondernemers, maar de resultaten mogen er zijn. 'Ik hoor tevreden geluiden', constateert Kok. Programmaleider Aart Kinds: 'Deze projecten kosten veel tijd, energie en geld. In deze programmalijn willen we dat de infrastructuur van de regio op orde is, we smeden alles wat samenhangt met mobiliteit tot één systeem.'

Aart Kinds

Beter Benutten

De projecten om de bereikbaarheid te verbeteren in het kader van Beter Benutten, waren ook succesvol in 2012. Kok: 'Ik verwacht veel van de manier zoals wij Beter Benutten hebben opgezet binnen ZKN, ook als koppeling met het provinciebrede project ketenmobiliteit. Door te kijken of we alle bereikbaarheidsmaatregelen beter, sneller en slimmer op elkaar kunnen laten aansluiten. We hebben al goede resultaten behaald en dat valt ook op bij minister Schultz van Infrastructuur en Milieu.' Kinds: 'ZKN is klein en slagvaardig. We werken goed samen, zijn enthousiast en boeken snel resultaten. In die zin zijn wij een voorbeeld voor het westen waar de grotere Beter Benutten-projecten moeilijker van de grond komen.'

Resultaten

De resultaten van de programmalijn zijn niet alleen de verdiensten van de overheid. Kok: 'Wij willen als overheid wel het verschil maken, maar het bedrijfsleven heeft er zeker aan bijgedragen. Het is goed dat wij als bestuurders een stapje terug doen en samen optrekken met anderen. Zo ontstaat nieuwe energie en komen er innovatieve oplossingen.' Een lange adem is soms wel nodig om tot resultaten te komen. 'Dat stoort mij soms wel', zegt Kok, 'het mag allemaal wat sneller.' Kinds: 'Dat is ook de rol die ZKN heeft: zorgen dat de vaart erin blijft.'

Kamperlijn

Er waren niet alleen openingsfeesten in 2012; sommige inspanningen leidden niet tot resultaat. Kok: 'De vertraging van de treinverbinding tussen Zwolle en Kampen, de 'Kamperlijn', was bestuurlijk volledig voorbereid en toch heeft de markt het niet opgepakt. Dat is een duidelijk signaal. We maken nu even pas op de plaats om te zoeken naar mogelijkheden om toch een kwaliteitsslag te realiseren.' 'Nu de Hanzelijn er is, kunnen we kijken hoe die twee lijnen elkaar daadwerkelijk beïnvloeden wat betreft reizigersaantallen. Dat is een voordeel', zegt Kinds.

In 2013

Voor Kampen is de N307 van Kampen naar Roggebotsluis een zorgpunt, daar is veel filevorming. 'In 2013 zetten we daarop in', zegt Kok. 'Op de lange termijn willen we daar, samen met Flevoland, een betere doorstroming bereiken; op korte termijn bekijken we welke maatregelen we daarvoor kunnen nemen. Ook het spoor knooppunt bij Herfte krijgt aandacht, hierover overleggen we met Noord-Nederland en de minister.' Daarnaast gaat de aandacht van de programmalijn uit naar de bereikbaarheid van de Spoorzone. Tot slot wil Kok inzetten op stimulering van de binnenvaart. 'Dat thema heeft economische potentie, het gaat over leefbaarheid én over mobiliteit. Alle programmalijnen komen erin samen. De binnenvaart is zeker een thema van de toekomst.'

Buurtgeluk

Kwaliteit van leven

De verbinding tussen zorg en welzijn

De nadruk van de programmalijn Kwaliteit van leven lag in 2012 bij het project Zorginnovatie. Anders dan vroeger willen mensen graag zelf aan het roer blijven staan van hun leven. En dat moet ook, want er is steeds minder geld voor zorg beschikbaar. Daardoor verandert ook de rol van zorg- en welzijnsprofessionals. Onder deze veranderende omstandigheden zet ZKN in op innovatie.

Lidi Kievit en Bert de Weerd

Lidi Kievit, wethouder van Kampen, neemt bij deze terug- en vooruitblik de honneurs waar voor programmabestuurder Erik Dannenberg. Kievit is afkomstig uit de zorg en draagt de sector een warm hart toe. 'In 2011 zijn we tijdens een werkconferentie begonnen met praten met partners over innovatie in de zorg', zegt zij. 'Wij wilden graag weten wat zij hieraan bij konden dragen. Daar kwamen diverse projecten uit naar voren. Daarin pakt ZKN, met instemming van de raden, een faciliterende rol.' Kievit noemt Buurtgeluk als succesvol project binnen Zorginnovatie. 'In het Brigittenkwartier in Kampen pakken burgers en zorg- en hulpverleners zelf initiatieven op. Dat doen ze vanuit Rozenstraat 23, waar bewoners terecht kunnen bij elkaar en bij zorgpartijen.' 'Dit is een goed voorbeeld van het verbinden van welzijn en zorg', vindt programmacoördinator Bert de Weerd. 'Het project Zorginnovatie ZKN heeft een sturende rol, maar partijen doen het zelf. In Zwolle-Zuid loopt een vergelijkbaar initiatief.' Kievit: 'Veel zorg heeft een element van welzijn in zich. Bij dit project vullen beide onderdelen elkaar mooi aan.'

Oplossingsgericht werken

Kievit signaleert enthousiasme op de werkvloer voor het maken van de verbinding tussen zorg en welzijn en voor oplossingsgericht werken. 'Bewoners zijn deel van het probleem, maak ze dus ook deel van de oplossing. Zowel bewoners als welzijns- en zorgpartijen krijgen meer eigen verantwoordelijkheid. Dat wordt nog een hele omslag, vooral voor de zorgprofessionals, en we moeten er ook niet in doorslaan richting de burger. Maar daardoor gaan zorgkosten naar beneden en maken we de zorg toekomstbestendiger. Zwolle en Kampen fungeren hierin als vliegwiel voor de regio; onze kracht is het tot stand brengen van beweging. Leuk is dat de gemeente Amsterdam komt kijken wat wij hier tot stand brengen.'

Onderzoeken

In 2012 heeft de programmalijn twee onderzoeken laten doen rondom ICT in de zorg. Tijdens een tweede werkconferentie in 2012 zijn, mede op basis daarvan, achttien projectideeën ingediend en beoordeeld door vertegenwoordigers van de Wmo-adviesraden en lectoren Gezondheid en Zorg van Hogeschool Windesheim. Vier daarvan worden in 2013 uitgevoerd, waaronder Domotica voor dementerende ouderen. 'Ondersteund door techniek kunnen ouderen langer zelfstandig thuis wonen', zegt Kievit. 'De onderzoeken gaven ons een beeld van wat ouderen daarvoor nodig hebben. Hele gewone dingen, zo blijkt.' De Weerd plaatst hierbij een kanttekening: 'Ouderen die niet weten wat er beschikbaar is op het gebied van domotica, kunnen ook niet aangeven dat ze er behoefte aan hebben.' Kievit: 'Het is daarom een uitdaging om de innovatie te zoeken in de uitwerking hiervan. Daarover ging het tweede onderzoek: welke kansen zijn er voor (zorg)ondernemers en hoe kunnen zij die verzilveren?' De Weerd: 'Het project Health & Care binnen de programmalijn Economie sluit hierbij aan. Dat is gericht op de kansen die ondernemers zien in de gezondheidszorg.'

Meer aandacht

Met het project Zorginnovatie binnen de programmalijn gaat het goed. Andere onderwerpen hebben meer aandacht nodig in de toekomst. Het onderdeel Duurzaamheid, dat aanvankelijk bij deze programmalijn hoorde, is overgeheveld naar de programmalijn Economie waar het op regionale schaal aandacht krijgt en beter tot zijn recht komt. Ook het thema Cultuur kan nog een boost gebruiken. De Weerd: 'Bij het onderwerp Cultuur kiezen de beide gemeenten voor een pragmatische aanpak. Daarbij bieden de internationale Hanzedagen 2017 in Kampen en het thema 'De Nieuwe Hanze' de kapstok voor gezamenlijke actie. Zo hopen we ook bij dit thema successen te boeken.'

De gemeenten Zwolle en Kampen en de provincie Overijssel werken samen op thema's waar ze elkaar versterken en samen een beter resultaat kunnen bereiken. Ze benutten elkaars kracht en vullen elkaar aan als het gaat om grote grensoverschrijdende opgaven die van regionale betekenis zijn. Vanuit vier programmalijnen werken ze samen aan projecten en delen kennis, ervaring en informatie. Het gaat hierbij om projecten als HOV Kamperlijn, IJsseldelta-zuid, Nationaal Landschap IJsseldelta, Spoorzone Zwolle, Locatieontwikkeling Hanzestation Kampen, Polymer Science Park, Health and Care, Zuiderzeehaven, Mobiliteitsmanagement en Zorginnovatie

Colofon

Uitgave: Zwolle Kampen Netwerkstad, maart 2013
Tekst: Lydia Lijkendijk
Redactie: Irna Evers
Fotografie: Beeldenbank Zwolle, Gemeente Kampen, Irna Evers
Vormgeving: Repro Zwolle
Oplage: 65
Website: www.zwollekampennetwerkstad.nl
Contact: Postbus 10007, 8000 GA ZWOLLE,
telefoon 038 498 5106, a.vreugdenhil@zwolle.nl